

Ärende: VN/6450/2019-TEM-6

Proposition med förslag till reform av lagstiftningen om regionutveckling och Europeiska unionens fonder för regional- och strukturpolitik

I De viktigaste förslagen

- Kommentarer och synpunkter i fråga om de viktigaste förslagen i lagreformen**

Förslaget till reform av lagstiftningen är bra eftersom det är tydligare än tidigare. Vasa stad värdesätter en förnyelse av lagstiftningen med mål att få en tydligare struktur och ansvarsfördelning och smidigare förvaltning vid genomförande. Situationen kunde förbättras om man särskilt ytterligare tydliggjorde vilka ministeriernas, landskapsförbundens och kommunernas befogenheter är.

Den allmänna tanken verkar vara att ändringarna syftar till minskad byråkrati, lättare administration och bättre likabehandling, vilka alla är önskvärda förändringar. Förslaget om re gelbundna diskussioner om regionens utveckling i § 23 bör leda till konkreta målsättningar och slagkraftiga åtgärder.

I förslaget förs fram att ansvaret för regionutveckling ligger hos ministerierna och kommunerna, vilket är bra. Vasa stad vill ytterligare poängtera att städerna har en ytterst väsentlig roll i regional utveckling både som aktör, finansiär och genomförare. Målsättningen bör vara att samarbetet och kommunikationen mellan städerna och ministerierna ytterligare stärks och fördjupas. Den avtalsbaserade utvecklingen mellan städerna och ministerierna som upprättats och upprätthållits i de senaste regeringsprogrammen finns endast omnämnt i allmänna ordalag. Därmed förblir sättet hur samarbetet mellan städerna och ministerierna ska utvecklas och förstärkas oklart. Detta anses vara en brist i lagförslaget.

II Utkastet till lag om utveckling av regionerna och genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik (genomförandelagen)

- Framgår lagens syfte och tillämpningsområde tydligt? (1 och 3 §)**

Ja, de framgår trots att definitionen av region som finns med i nuvarande lag (17.1.2014/7) slopats. I §1 omnämns staten och kommunerna som ansvariga för

regional utveckling. I de därpå följande paragraferna lyfts däremot i första hand kommunerna enbart som medlemmar av ett landskapsförbund (=kommunal

utvecklingsmyndighet). Större städer och regioncentra är naturligtvis även starka självständiga aktörer, inom regional utveckling.

- **Är målen för regionutvecklingen klara och hållbara på lång sikt? (2 §)**

Ja, även om §2 kunde kompletteras med det som redan finns i nuvarande lag § 4.1 om att stärka en balanserad utveckling av regionerna samt deras nationella och internationella konkurrenskraft. Med andra ord bör den internationella aspekten med regionutveckling förstärkas. Ett central perspektiv inom EUs region- och strukturpolitik, som kunde förstärkas i texten är smart specialisering. Därigenom förstärks även den internationella aspekten bättre.

Städerna är också de aktörer som har bäst beredskap att i samråd med andra ansvara för innovationspolitiken som är mycket väsentlig på EU nivå. Därför kunde § 2.1 förstärkas genom att infoga ordet innovation så att meningen lyder:

1) stärks den näringsstruktur som stödjer tillväxt, innovation och ekonomisk balans, en hållbar region- och samhällsstruktur samt tillgänglighet.

Övriga anmärkningar och kommentarer till 1 kap.

-

- **Definieras myndigheternas ansvar och roller tydligt?**

Det är glädjande att konstatera att alla landskapsförbund ses nu som förmedlande organ för sitt eget område, vilket innebär att beslutsmakten inte koncentreras till ett visst landskapsförbund som det varit de senaste åren.

- **Ger 15 § en helhetsbild av landskapsförbundens uppgifter i anslutning till regionutvecklingen?**

I §15 räknas landskapsförbundets uppgifter upp. Vasa stad vill påpeka att speciellt § 15.7 "främja samarbetet mellan kommunerna, mellan kommunerna och landskapet samt samarbetet över landskapsgränserna och landskapets nationella och internationella förbindelser", är mycket viktig att bibehålla.

Det föreslås att landskapsförbundens samarbetsområden inte längre ska bildas och att samarbetsområdenas uppgifter och förfaranden frångås. Detta är acceptabelt eftersom samarbetet kan fortsätta på frivillig bas.

I genomförandelagens specialmotiveringar konstateras följande om § 15 punkt 4: "Den förvaltande myndigheten kan delegera uppgiften till ett landskapsförbund som i egenskap av förmedlande organ har förutsättningar och vilja att fullgöra uppgiften. Ett landskapsförbund som tar emot uppgiften ska åta sig att sköta kostnaderna för förvaltningen dels genom tekniskt stöd till programmet, dels med en minst lika stor andel egna driftsutgifter." Detta får inte innebära att extra kostnader för att sköta dessa uppgifter skulle i förlängningen belasta kommunerna. Dessa administrativa utgifter bör täckas med nationella medel.

- **Framgår rollen, uppgifterna och beslutsprocessen för landskapets samarbetsgrupp tydligt? (17, 18 och 19 §)**

§ 17 som beskriver landskapets samarbetsgrupp och dess uppgifter, kunde förtydligas med att samarbetsgruppen även själv kan tillsätta underlydande sektioner samt kalla till sig och höra sakkunniga vid behov.

Övriga anmärkningar och kommentarer till 2 kap.

-

- **I lagutkastet föreslås att de särskilda programmen slopas (kunskapscentrumprogrammet Oske, år 1994–2013, regionscentrumprogrammet Ako, år 2001–2009, och senast sammanhållnings- och konkurrenskraftsprogrammet Koko, år 2010–2013). Har ni synpunkter på det förslaget eller på om programmen behövs i fortsättningen? (Jfr 30 § i lag 7/2014)**

Det föreslås att praxis med särskilda program som statsrådet startar separat i syfte att genomföra regionutvecklingsbeslutet frångås. Fastän specialprogrammen inte finns kvar bör landskapsprogrammets åtgärder finansieras med en långsiktighet, som sträcker sig över fler regeringsperioder. Dessutom har statsrådet även efter år 2013 skapat sk tillväxtavtal mellan staten och utvalda städer (INKA 2014-2016 och AIKO 2016-2019).

Tanken är att denna form av avtal, som framledes ska finansieras med EU medel fortsätter, vilket gör denna del av texten något förbryllande. Huvudsaken är att finansiella och andra medel finns för att stärka den nationella stadspolitik och utveckla universitetsstäderna ytterligare.

- **Är bestämmelserna om landskapsprogrammets ställning tillräckligt utförliga? (Jfr 34 § i lag 7/2014)**

-

- **Har ni synpunkter på förslaget att slopa landskapsprogrammets genomförandeplan? (Jfr 33 § i lag 7/2014)**

-

Övriga anmärkningar och kommentarer till 3 kap.

Förslaget om regelbundna diskussioner om regionens utveckling mellan ministerierna och landskapen i § 23 är bra, men borde åtminstone också omfatta de största städerna i landskapet. I motiveringsdelen konstateras att "Regionerna ska företräddas av dels representanter för landskapsförbundet, dels, beroende på vilket tema diskussionen gäller, exempelvis representanter för kommuner och städer, läroanstalter, utvecklingsbolag och andra berörda aktörer. Detta kunde tydliggöras i själva lagtexten. Diskussionerna bör dessutom leda till konkreta ändamålsenliga målsättningar och slagkraftiga åtgärder.

1 § 26 lyfts temat hållbar stadsutveckling fram, vilket är ett välkommet tillägg. Själva paragrafen är tyvärr oklart formulerad och kan förstås endast via genomläsning av lagtextens motiveringsdel. För genomförandet av planen för hållbar stadsutveckling ska städerna tillsätta en ledningsgrupp. Vasa har redan under tidigare program haft egen regional ledningsgrupp. Blir detta lagstadgat bör det tydliggöras huruvida även förmånstagare, med andra ord projektdragare kan vara en del av ledningsgruppen. Förordningen gällande detta bör tydliggöra detaljerna kring detta förfarande.

I motiveringsdelen gällande hållbar stadsutveckling finns följande konstaterande, vars sista mening (utmärkt med kursiv stil) känns vilseledande och kunde förtydligas:

...För programperioden 2021–2027 är den plan som avses i paragrafen de ekosystemavtal som staten och universitetsstäderna ingått i syfte att utveckla

internationellt attraktiva innovationsmiljöer och försöksmiljöer. Planen och den finansieringsram som beviljas för planen ur utvecklingsfonden godkänns av arbets- och näringsministeriet. Det är inte längre arbets- och näringsministeriet som ska välja ut de städer som ska genomföra planen, utan i stället är det statsrådet som enligt 25 § ska besluta om att förelägga Europeiska kommissionen ett samlat EU-program för regional- och strukturpolitik.

- **Är de olika myndigheterna och förvaltningen av samarbetsprogrammen tydligt definierade?**

I § 28 konstateras: Finansieringsavtal för genomförandet av Interreg-program vid de yttre gränserna godkänns av arbets- och näringsministeriet på det sätt som föreskrivs i artikel 58 i Interreg-förordningen. Innan finansieringsavtalet godkänns ska arbets- och näringsministeriet höra de landskapsförbund som är förvaltande myndigheter för Interreg-program vid de yttre gränserna.

I §30 konstateras: Den förvaltande myndighet som avses i artikel 44 och den redovisningstjänst som avses i artikel 46 i Interreg-förordningen är i Finland ett

landskapsförbund eller en sådan finländsk gruppering som avses i lagen om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (1340/2015).

I § 28 omnämns däremot enbart att landskapsförbunden som förvaltande myndighet ska höras, vilket gör texten oklar.

Det är förståeligt att man inte tidigare funderat över EGTS områden i Finland eftersom sådana inte existerat i vårt land eller i Norden. Nu när Finland kommer att få sitt första EGTS område, dvs Kvarkenrådet EGTS, bör arbetsfördelningen mellan ett EGTS och ett landskapsförbund tydliggöras i § 30 och EGTS området även inkluderas i § 28 som en myndighet vars röst bör höras.

Övriga anmärkningar och kommentarer till 4 kap.

-

- **I lagutkastet föreslås det att man avstår från att utse områden med akuta strukturuomvandlingsproblem. Har ni synpunkter på att denna praxis frångås? (Jfr 47 § 2 mom. i lag 7/2014)**

Denna modell kan frångås förutsatt att staten har andra sätt och befintliga anslag att i fortsättningen reagera på akuta strukturuomvandlingar i olika delar av landet.

Övriga anmärkningar och kommentarer till 5 kap.

-

III Utkastet till lag om finansiering av projekt inom regionutveckling och Europeiska unionens regional- och strukturpolitik (finansieringslagen)

- **Framgår lagens syfte och tillämpningsområde tydligt? (1 och 2 §)**

Lagens syfte och tillämpningsområden är tydligt presenterade.

- **Framgår myndigheternas behörighet tydligt?**

Myndigheternas behörighet är i princip tydligt presenterade.

- **Är bestämmelserna om det förmedlande organets behörighet tillräckligt utförliga?**

10§ finns landskapsförbundens behörighet ganska tydligt specificerade. Ett förtydligande som borde göras är att i moment 1a skulle termen investering sättas till, så att meningen lyder "utvecklings- och investeringsprojekt".

Övriga anmärkningar och kommentarer till 1 kap.

Beträffande 5§ punkt 9 är det positivt att det reserveras anslag i statsbudgeten för hållbar tillväxt och livskraft i regionerna. Beträffande 12§ mom 1 finns presenterat att landskapsförbundens uppgifter kan centreras så att ett landskapsförbund sköter stadsbidragsmyndighetens uppgifter, vilket inte ses önskvärt. Om eventuell centralisering trots allt kommer att ske, bör även de språkliga kunskaperna i valda landskapsförbund säkerställas.

Beträffande 12§ mom 2 "Interreg-program och Interreg-program vid de yttre gränserna beviljar det behöriga landskapsförbundet den nationella medfinansieringen för projektet inom hela programområdet för samarbetsprogrammet." borde ett förtydligande ske gällande valet av det behöriga landskapsförbundet om det finns flera behöriga landskapsförbund på samma område.

Ett förtydligande bör också göras gällande "nationella medfinansieringen för projektet inom hela området". Här avses den finländska nationella medfinansieringen. Däremot är det ur administrativ projekthanteringssynpunkt av vikt att olika länder nationella finansiering kan användas för alla kostnader inom ramen för projektets budget.

Möjligheten borde också ges till framtida EGTS områden att kunna verka som förmedlande organ.

I § 18 omnämns möjligheten att räkna in egen arbetsinsats som delfinansiering av projekt. Detta är mycket viktigt för mindre aktörer tex inom tredje sektorn.

- **Är bestämmelserna om stödförfarandet tydliga och på en tillräcklig nivå?**

-

Övriga anmärkningar och kommentarer till 2 kap.

I 20§ mom. 1 föreskrivs om skyldighet för parterna i samprojekt att ingå avtal om projektgenomförandet. I avtalet ska anges ömsesidiga rättigheterna och skyldigheterna för parterna i samprojekt. I 20§ mom 2 föreslås bestämmelser om solidariskt ansvar för parterna i samprojekt. Avtal om samprojekt, har specificerats det solidariska ansvaret. Vi föreslår ett tillägg till detta med koppling till 20§ mom 1 enligt följande: "I samprojekt ansvara alla stödmottagare solidariskt gentemot den finansierande myndighet, om inte annat överenskommits i avtalet (20§ mom.1). Motsvarande komplettering föreslås även i sista meningen "...gentemot den finansierande myndigheten, om inte annat överenskommits i avtalet."

§ 32-33 diskuteras upphörande av utbetalning av stöd och återkrav på stöd samt jämkning av belopp som återkrävs. §33 är synnerligen viktig eftersom där konstateras att man kan avstå att kräva in stöd om omständigheterna anses oskäligen för att återkräva stöd, vilket vi anser är mycket viktigt.

I dagsläget har man i Finland valt att ordna kontrollen genom en decentraliserad modell, där first level kontrollern inte har en myndighetsroll, vilket är fallet i Sverige. Om en "second level control" sen inte godkänner kostnader en First level control gjort, har en enskild stödmottagare inte har besvärsmöjlighet, utan kan ha varit tvungen att återbetala medel. Det är av vikt att få bort gränshinder problematik och säkerställa likabehandling inom

gränsöverskridande områden.

Kommentarer och synpunkter till kapitel 3

-

- Behövs det ett separat kapitel med särskilda bestämmelser om nationell medfinansiering?

Ur gränsöverskridande perspektiv och ur administrativ projekthanteringssynpunkt är det av vikt att olika länder nationella finansiering kan användas för alla kostnader inom hela projekt inom ramen för projektets budget.

Övriga anmärkningar och kommentarer till 4 kap.

-

- Har de olika myndigheternas inspektionsrättigheter definierats tydligt?

-

Övriga anmärkningar och kommentarer till 5 kap.

-

Kommentarer och synpunkter till kapitel 6

-

IV Har ni andra synpunkter och kommentarer i fråga om reformeringen av lagstiftningen om regionutveckling, genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik samt projektfinansiering?

Kommentarer och synpunkter

Beredningen av reformen har varit en relativt öppen process och tillräcklig tid har getts för utlåtandet om lagförslaget. Liknande öppenhet och tidsram önskas även i fortsättningen. Då kan de som svarar grundligt sätta sig in i nuvarande lagstiftning och därefter bättre analysera vilka faktiska konsekvenser det nya lagförslaget innebär.

Slotte-Kock Susanna
Vaasan kaupunki - Vasa stad